

SXEDIO.FR9

21.7.1950: 20.000 ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΖΗΤΟΥΝ ΣΤΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΣΕ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όλο αυτό το διάστημα η Πρεσβεία δεν έμεινε αδρανής παρ' όλων ότι ο θάνατος του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Β στην Κύπρο ήγειρε προς στιγμή το θέμα κατά πόσον έπρεπε να διακόψει την αποστολή της και να επιστρέψει στην Κύπρο, ώστε ο Κυπριανός να επιδιώξει την εκλογή του στο θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα. Τελικά κρίθηκε αναγκαίο να συνεχίσει τις κινητοποιήσεις που ήσαν πραγματικά επιτυχείς.

Έτσι αφού επισκέφθηκε και άλλα διαμερίσματα της Ελλάδας πήρε μέρος στις 21 Ιουλίου (το συλλαλητήριο είχε αρχικά προγραμματισθεί για τις 6 Ιουλίου) σε ένα πανηγυρικό συλλαλητήριο στο οποίο παρέστησαν 50.000 Έλληνες.

Το συλλαλητήριο οργανώθηκε στο Παναθηναϊκό στάδιο από την Πανελλήνια Επιτροπή Ένωσης της Κύπρου, της οποίας ηγείτο ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων και σ αυτό εγκρίθηκε ψήφισμα με το οποίο υιοθετείτο το Δημοψήφισμα των Κυπρίων.

Ταυτόχρονα η Επιτροπή αν διαπίστωνε αποτελμάτωση του Κυπριακού θα αναλάμβανε υπεύθυνα το χειρισμό του προβαίνοντας σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για ικανοποίηση του πόθου των Κυπρίων.

Ο Ραδιοσταθμός Αθηνών, παρά τη επίσημη αποχή από το συλλαλητήριο, το χαρακτήρισε ως άνευ προηγουμένου.

Στο βάθος των κερκίδων του σταδίου υπήρχε επιγραφή με μεγάλα γράμματα "η αιματόβρεκτος Βόρειος Ηπειρος, παρά το πλευρόν της Κύπρου" ενώ μέσα στο στίβο μπροστά από τις κερκίδες των επισήμων, είχε χαραχθεί το περίγραμμα της Κύπρου μέσα στο οποίο υπήρχε βήμα με βήμα και μικρόφωνο από το οποίο θα μιλούσε ο αρχιεπίσκοπος.

Πρώτα εισήλθαν στο στάδιο οι ανάπηροι του πολέμου οι αντιπροσωπείες, οι πρόσκοποι και οι 450

κληρικοί που παρατάχθηκαν σε δυο ζυγούς στην είσοδο του σταδίου.

Ακολούθησαν οι φιλαρμονικές και ενώ ο κόσμος ζητωκραύγαζε υπέρ της Ένωσης αφέθηκαν δυο μεγάλα μπαλόνια πάνω στα οποία υπήρχαν επιγραφές. Στο μεγαλύτερο υπήρχε η επιγραφή "Η μάνα Ελλάδα ζητεί το παιδί της, την Κύπρο".

Στο άλλο υπήρχε η επιγραφή "Η Κύπρος ζητεί τη μάνα της, την Ελλάδα".

Την είσοδο των μελών της Πρεσβείας στο στάδιο ακολούθησε πανδαίμονιο. Επικεφαλής βρισκόταν ο Μητροπολίτης Κυπριανός και ακολουθούσε ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων με μέλη της Ιεράς Συνόδου του οποίου προηγούντο εξαπτέρυγα.

Ο Αρχιεπίσκοπος και η Πρεσβεία και άλλοι επίσημοι πήραν θέσεις στο ψηλό βάθρο που βρισκόταν μέσα στο περίγραμμα της Κύπρου.

Ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων που ήταν ο κύριος ομιλητής αναφέρθηκε στους αγώνες του Κυπριακού λαού στην άρνηση της ελληνικής Κυβέρνησης να αναλάβει πρωτοβουλία για την προώθηση του Κυπριακού.

Είπεν ότι πολιτική σκοπιμότητα εδέσμευσε την επίσημη Κυβέρνηση να αναλάβει την υπόθεση του Κυπριακού λαού και πρόσθεσε ότι ενώ μια τέτοια δικαιολογία υπήρχε για την επίσημη Κυβέρνηση, δεν υπήρχε όμως για την ελληνική Βουλή που έπρεπε να δράσει προς όλες τις αυξήσεις.

Κατέληξε ότι αν και η Βουλή αρνείτο να προχωρήσει τότε θα επαναλάμβανε η Εκκλησία της χώρας τον αγώνα.

Είπε ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων:

"Πανέλληνες,

Επιτακτικόν καθήκον μας συνκέντρωσε σημεριν εις πρωτοφανή τω όντι συναγερμόν εις τον καθγιασμένον τούτον χώρον, όπου πάλλεται η καταπονημένη αλλ' αείποτε ανανεουμένη και μηδέποτε γηράσκουσα καρδιά του γένους, το καθήκον να διαδηλώσωμεν, στεντορείως ενώπιον Θεού και ανθρώπων την αμετάτρεπτον θέλησιν ολοκλήρου του

ελληνισμού να επιτύχη επί τέλους κατόπιν τόσων ποταμών αιμάτων και ιδρώτων, την ολοκληρωτική απελευθέρωσιν του, την ανεξαρτησίαν των υπολοίπων υποδούλων τμημάτων του Κύπρου και Βορείου Ηπείρου.

Οι αδελφοί Κύπριοι, διά μέσου χιλιαστηρίδων ολοκληρών συμμερισθέντες τας τύχας του γένους αποτελέσαντες την γέφυραν της Ελλάδος προς την αναστολήν και πρώτοι υφιστάμενοι τας συνεπειάς των εκείθεν εισβολών και επιθέσεων, αντέστησαν με πρωτοφανή εμμονήν εις πάσαν ξενικήν επιρροήν και διετήρησαν αλώβητον την ελληνικήν των ψυχήν, την ελληνικήν των συνείδησιν. Πραγματικοί Ακρίται, δεν διεφύλαξαν επί ματαίω τον ακριτικόν θρύλον και πάντοτε εις πάσαν εθνικήν περιπέτειαν ή κρίσιν δεν παρέλειψαν να βροντοφωνήσωσι το "παρών" εις το προσκλητήριον της μητρός Πατρίδος. Και ήδη αξιοποιούντες τας παντοειδεείς εις χρήμα και εις αίμα θυσίας των και φρονούντες δικαίως ότι επέστη πλέον η στιγμή και της ιδικής των εθνικής αποκαταστάσεως, προέβησαν υπό την ηγεσίαν της εκκλησίας των, εις πρωτοφανές δημοψήφισμα, διά του οποίου με ογκώδη και πρωτοφανή πλειοψηφίαν, αυτόχρημα με μίαν ψυχή και μίαν φωνήν αξιούσιν από τους ισχυρούς της γης, την ελευθερίαν των, συμφώνως προς τας πομπώδεις και επισήμους υποσχέσεις των, τας διακηρυχθείσας διά του χάρτου του Ατλαντικού.

Τους τόμους του δημοψηφίσματος τούτου επίσημος πρεσβείας της μεγαλονήσου, εκπροσωπούσα την εθναρχίαν αυτής, μετέφερε και παρέδωσεν ήδη εις την Βουλήν των Ελλήνων, με την παράκλησιν, με την εντολήν του κυπριακού λαού, να αξιοποιήση αυτούς επιδιώκουσα ανενδότως την απελευθέρωσιν της Κύπρου.

Πιστεύω ακραδάντως- και η πίστις αύτη δεν είναι μόνον ιδική μου, προσωπική γνώμη,- ότι το ζήτημα της απελευθερώσεως των υποδούλων εισέτι τμημάτων του ελληνισμού δεν είναι ζήτημα ιδικών των, ή τουλάχιστον δεν είναι ζήτημα ιδικών των, αλλά ζήτημα ολοκληρού του ελληνικού λαού. Αφ' ότου το

πανελλήνιον εξηγέρθη διά την ανάκτησιν της ελευθερίας του συμμετέσχεν ως εις άνθρωπος εις τον απελευθερωτικόν αγώνα, αδιαφορών διά τους κινδύνους και άνευ υπολογισμού ιδιαιτέρου περί των δυνατοτήτων της απελευθερώσεως, ενός εκάστου τμήματος ιδιαιτέρως. Κύπριοι και Πόντιοι, Κρήτες και Παραδουνάβιοι Έλληνες, Μικρασιάται και Μακεδόνες, Πελοποννήσιοι και Ηπειρώται δεν εφείσθησαν θυσιών αίματος και χρήματος διά την δημιουργίαν του πρώτου ελευθερουπυρήνος, ο οποίος διά τούτο ακριβώς ορθώς εθεωρείτο ως εκπροσώπων ουχί τας ολίγας απελευθερωθείσας επαρχίας, αλλά ολόκληρον το πανελλήνιον.

Αντιπρόσωποι ολοκλήρου του ελληνισμού παρεκάθηντο εις τας πρώτας εθνικάς συνελεύσεις και τον τίτλον του Βασιλέως των Ελλήνων, ουχί της Ελλάδος προσέλαβε παρά πάσαν αντίδρασιν και διαφύλαξε πεισιμόνως η εθνική μας δυναστεία, το σύμβολον αυτό της εθνικής μας ενότητος, από της πρώτης στιγμής της απελευθερώσεως το καθυμαγμένον ελεύθερον κρατίδιον διεκήρυξεν ότι σκοπός του ήτο ην απελευθέρωσις ολοκλήρου του ελληνισμού και η Μεγάλη Ιδέα απετέλεσε πάντοτε τον πολιτικόν αστέρα της πολιτικής του και όταν ακόμη διέτρεχε τον κίνδυνον ν' αποβή αύτη το σάβανον του.

Πρώτιστος λοιπόν σκοπός του συναγερμού μας σήμερον είναι να διακηρύξωμεν στεντορείως ότι το ζήτημα της απελευθερώσεως της Κύπρου δεν είναι ζήτημα των κυπρίων, αλλ' ολοκλήρου του ελληνικού λαού, ότι ην αποστολή και το καθήκον των Κυπρίων έληξε κατ' ουσίαν με την διενέργειαν του δημοψηφίσματος και την παράδοσιν των τόμων αυτού εις τους αντιπροσώπους του ελληνικού λαού και ότι του λοιπού ο περαιτέρω χειρισμός του ζητήματος ανήκει εις την ελληνικήν Κυβέρνησιν, της ανευθύνως χειριζομένην τας τύχας του Έθνους.

Αλλ' εις το σημείον τούτο λαμβάνει χώραν δυσάρεστος εμπλοκή. Ο παρακωλύων και αρνούμενος την απελευθέρωσιν δεν είναι εχθρός, αλλά φίλος και προστάτης, μετά του οποίου επί μακράν σειράν ετών

συνέδεσε το έθνος τας τύχας του και παρά του οποίου αποδέχεται και περιαιτέρω προστασίαν. Πολιτική λοιπόν σκοπιμότης δεσμεύει την επίσημον κυβέρνησιν να αναλάβη εις χείρας της την υπόθεσιν.

Πολύ φοβούμεθα ότι υπάρχει παρανόησις της πολιτικής σκοπιμότητος και ότι αδικούν τη νοοτροπίαν των ιθυνόντων τας τύχας της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, φοβούμενοι παρεξηγήσεις από την ειλικρινή τοποθέτησιν του ζητήματος, εν πρώτοις δεν δύναται να υπάρξη παρεξήγησις μεταξύ παλαιών ειλικρινών και δεδοκιμασμένων φίλων, ως είναι ο αγγλικός και ο ελληνικός λαός, έπειτα η αγγλική ιστορία διδάσκει ότι ο μεγαλόφρων και μεγαλόψυχος αγγλικός λαός, ουδέποτε εφοβήθη ν' αντικρύση την αλήθειαν, όσον πικρά και αν ήτο τουναντίον απεστράφη πάντοτε και περιερφρόνησε την υποκρισίαν και το ψεύδος, το προηγούμενον της Επτανήσου αποτελεί εύγλωττον περί τούτου δίδαγμα. Μία λοιπόν ειλικρινής και φιλική τοποθέτησις του ζητήματος είναι ότι η περαιτέρω συγκάλυψις της πληγής, η οποία δηλητηριάζει τας σχέσεις των δυο λαών, απειλεί να δημιουργήση γάγγραιναν και να καταστή αντικείμενον επικίνδυνου εκμεταλλεύσεως, δεν είναι δυνατόν παρά να εκτιμήσουν δεόντως οι ταγοί του βρετανικού Έθνους.

Από την πεποίθησιν ταύτην προφανώς εμπνεόμενος ο Βασιλεύς των Ελλήνων Παύλος, έχων πλήρη επίγνωσιν των υποχρεώσεων και της οφειλομένης προς τον ελληνικόν λαόν ευγνωμοσύνης παρ' αυτού τόσον ως Βασιλέως των Ελλήνων όσον και ως ιδιώτου, δεν εδίστασε με τη γνωστή του συνέντευξιν να διακηρύξη τα απαραίγραπτα δίκαια των Ελλήνων και των των κυπρίων, με πλήρη την βεβαιότητα ότι ο λαός κυρίως, ως ο αγγλικός, όχι μόνον, δεν θα παρεξηγήση, αλλά κατανοήση πλήρως την προσφερομένην υπηρεσίαν εις την ανάπτυξιν της τόσον γονίμου και χρησίμου από τας σημερινάς συνθήκας φιλίας μεταξύ των δυο Εθνών.

Οπωσδήποτε δεν ζητούμεν να υπαγορεύσωμεν το πρακτέον εις την υπεύθυνον κυβέρνησιν, δυναμένην ως

εκ της θέσεως της να γνωρίζη κάλλιον ημών τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να πράξη ή να είπη, αλλ' ίνα μη υπάρξουν αυταπάται ή περιθώρια παρεξηγήσεως και καλής τοποθετήσεως του αγώνος του κυπριακού λαού, είμεθα υποχρεωμένοι εξ ονόματος ολοκλήρου του ελληνικού λαού, να καταστήσωμεν σαφές, τόσο εις τον αγγλικόν λαόν, όσον και προς τους κυβερνώντας αυτόν, ότι το ζήτημα της Κύπρου, θίγει τας μάλλον ευαισθήτους χορδάς της ψυχής του ελληνικού λαού να καταστήσωμεν σαφές τόσο εις τον αγγλικόν λαόν, όσον και προς τους κυβερνώντας αυτόν ότι το ζήτημα της Κύπρου θίγει τας μάλλον ευαισθήτους χορδάς της ψυχής του ελληνικού λαού και ότι οφείλουν να εκτιμήσουν τούτο δεόντως εάν αποδίδουν αξίαν τινα εις την ελληνικήν φιλίαν.

Αλλ' εάν η υπεύθυνος κυβέρνησις δύναται να επικαλεσθή κατά το μάλλον ή ήττον ευλογοφανώς τη δυσχερή της θέσιν απέναντι φίλης και συμμάχου μεγάλης δυνάμεως, ουδεμία τοιαύτη δικαιολογία υπάρχει διά την Βουλήν των Ελλήνων.

Είναι αληθες ότι αύτη παρέλαβε τους τόμους του δημοψηφίσματος και ανέλαβε να τους διαβιβάση εις το αγγλικόν Κοινοβούλιον, αλλά τούτο είναι ανεπαρκές.

Οι αντιπρόσωποι του ελληνικού λαού, εν πλήρει επιγνώσει ότι το κυπριακόν ζήτημα συνεκλόνησε και συγκλονίζει την ελληνικήν ψυχήν και απειλεί να δηλητηριάση τας τόσο εγκαρδίους σχέσεις μεταξύ των δυο λαών προς ζημίαν αμφοτέρων οφείλουν απηλλαγμένοι διπλωματικών επιφυλάξεων, να προλάβουν το κακόν διαφωτίζοντες εγκαίρως πάντας τους παράγοντας του βρεττανικού λαού, φωνούντες προς αυτήν:

Ευγενείς Βρεττανοί,

Αδικείτε την σοβαρότητα σας υποκρινόμενοι άγνοιαν περί της σημαίας του διεξαχθέντος δημοψηφίσματος και παρέχετε λαβήν εις τους εχθρούς σας και να σας δυσφημούν ότι κατ' ουδέν διαφέρετε αυτών.

Οι Ρώσσοι και οι δορυφόροι των δύνανται να

ισχυρίζονται ότι αγνοούν την γνησιότητα των εκλογών ή του δημοψηφίσματος εν Ελλάδι ή αλλαχού, εφ' όσον δεν μετέχουν των οικείων επιτροπών, αλλά σεις δεν δύνασθε να υποκρίνεσθε άγνοιαν της εννοίας ή της αξίας και του κύρους του δημοψηφίσματος, εφ' όσον υπό τα όμματα σας διεξήχθη τούτο και ουδείς ετοίμησε ν' αμφισβητήσει έστω και μιας ψήφου την γνησιότητα.

Ευγενείς Βρεττανοί,

Αδικείτε την εντιμότητα σας και παρέχετε το δικαίωμα εις τους εχθρούς σας και σας δυσφημούν ότι κατ' ουδέν διαφέρετε αυτών και ότι εξίσου προς αυτούς θεωρείτε τας διεθνείς συνθήκας ως κουρελλόχαρτα, εφ' όσον αφ' ενός μεν υπογράφετε, τον χάρτη του ατλαντικού και πανηγθρικός διασαλπίζετε ότι ούτος αποτελεί τον Καταστικόν χάρτην της παγκοσμίου οργανώσεως, αφ' ετέρου δε αρνείσθε την ελευθερίαν εις τμήμα λαού ευγενούς και φιλελευθέρου ως ο ελληνικός του οποίου την αγάπην προς την ελευθερίαν και τας υπέρ αυτής θυσίας δεν παρελείψατε ευκαιρίαν να εξάρητε.

Δεν αγνώ τας δυσχερείας του αγώνος, ούτε παραγνωρίζω τους σκοπέλους τους οποίους η εκκλησία ως επίσημος οργανισμός έχει ν' αντιμετωπίση ευρισκομένη αντιμέτωπος όχι μόνον φίλης και συμμάχου μεγάλης δυνάμεως εις την προστασίαν της οποίας πολλάκις εναπετέθησαν αι τύχαι του Έθνους, αλλ' αντιμέτωπος της κυβερνήσεως, η μετά της οποίας στενή και εγκάρδιος συνεργασία είπερ ποτέ σήμερον είναι επιβεβλημένη χάριν των υπερτάτων του Έθνους και της Εκκλησίας συμφερόντων.

Ουχ ήτιον πειθόμενος εις την μαιραίων παράδοσιν, ήτις εχάραξε βαθείαν την αύλακα του καθήκοντος, μη επιτρέπουσαν παρέκκλισιν και ενισχυόμενος από την τόσον περιτράνως και πανηγυρικός εκδηλουμένην θέλησιν του χριστεπώνυμου πληρώματος, δεν θα αρνηθώ να αναδεχθώ εκ μέρους της Εκκλησίας την εντολή σας, εκδηλωθείσαν άλλωστε και πρότερον διά των νομίμων αντιπροσώπων σας, κατέχοντες πεποίθησιν εις το

δίκαιον του αγώνος και απεκδεχόμενοι την βοήθειαν του δικαιοκρίτου θεού, ευελπιστούμεν ότι θάττον ή βράδιον θα αγάγωμεν αυτόν εις αίσιον πέρας.

Από σήμερον η πανελλήνιος επιτροπή διά την ένωσιν της Κύπρου ανταποκρινομένη εις την τόσον επισήμως εκδηλωθείσαν θέλησιν του κυπριακού λαού και τόσον πανηγυρικός διακηρυσσομένη επιταγή του ελληνικού λαού αναλαμβάνει εις χείρας της την κυπριακήν υπόθεσιν, ως καθαρώς υπόθεσιν των απανταχού Ελλήνων.

Ελπίζομεν και ευχόμεθα ολοψύχως όπως η έγκυρος κοσμική ηγεσία, η ελληνικη δηλαδή κυβέρνησις και η Βουλή των Ελλήνων, δεν διστάση έστω και τώρα να αναλάβη τον χειρισμόν του ζητήματος ευθαρσώς με την τόλμην και την αποφασιστικότητα, την βασιζομένην εις τόσον απaráγραπτα και αναμφισβήτα δίκαια.

Η Πανελλήνιος επιτροπή θα παρακολουθήση τη εξέλιξιν του προβλήματος συμφώνως προς την θέλησιν σας και εν περιπτώσει αμελείας ή παραλείψεως δεν θα διστάση να το αναλάβη αυτή εις χείρας της, εν στενή συνεργασία μετά της πρεσβείας του Κυπριακού λαού επιφυλασσομένη να καλέση υμάς και πάλιν εν καιρώ, ίνα ακούση το χαρμόσυνον άγγελμα ότι ο αγών της Κύπρου και της Βορείου Ηπείρου ετερματίσθη αισίως.

Επί του παρόντος και μέχρις ου διευκρινισθή πλήρως η στάσις της κοσμικής ηγεσίας μίαν έχομεν να απευθύνωμεν σύστασιν: Αφού εγκρίνομεν το ενδεδειγμένον ψήφισμα σεμνώς και κοσμίως, ως αρμόζει εις λαόν ελεύθερον, έχοντα πλήρη συναίσθησιν της δυνάμεως του δικαίου του να απευθύνωμεν θερμήν δέησιν προς τον Υψιστον, όπως ενισχύση την Α.Μ. τον βασιλέα μας και τους περί αυόν ταγούς του Εθνους εις τον ιερόν αγώνα της ολοκληρωτικής απελευθερώσεως και της διατήρησης της ανεξαρτησίας του γένους, αφ' ετέρου δε εμπνεύση εις τον λαόν και τους ηγέτας της μεγάλης προστάτιδος δυνάμεως αισθήματα δικαιοσύνης και κατευθύνη τα διαβήματα αυτών εις τρίβους αγαθάς, ώστε να μας επιτρέψη λίαν συντόμως να

ζητωκραυγάζωμεν υπέρ ευημερίας και του μεγαλείου του αγγλικού λαού και της ενδόξου αυτού Δυναστείας με την αυτή ζέσιν και τον αυτόν ενθουσιασμόν, μεθ' ου θα ζητοκραυγάσωμεν σήμερον υπέρ της ελευθερίας της Κύπρου και της εθνικής μας Δυναστείας του συνόλου αυτού της εθνικής μας ενότητας.

Ζήτω η ελευθέρα Κύπρος,

Ζήτω το ενιαίον και διαίτερον ελληνικόν Έθνος,

Ζήτω ο Βασιλεύς των Ελλήνων Παύλος".

Ανάλογο με το περιεχόμενο της ομιλίας του Αρχιεπισκόπου ήταν και το ψήφισμα που εγκρίθηκε και το οποίο διάβασε ο Γραμματέας της Πανελληνίας Επιτροπής Ιερώνυμος Κοτσώνης:

"Σήμερον **21ην Ιουλίου 1950**, και καθ' ην ακριβώς ημέραν συνήρχοντο διά τον αυτόν σκοπόν οι Έλληνες εις όλας τας πόλεις της ελευθέρας Ελλάδος και εις όλας τας ελληνικάς παροικίας του εξωτερικού, ο αθηναϊκός λαός συνελθών εις πάνδημον συγκέντρωσιν εις τον ιερόν χώρον του Παναθηναϊκού σταδίου απηύθυνεν εις τον Υψιστον ολόψυχον ευχήν όπως προστατεύση διά της ευλογίας Του, τον τίμιον αγώνα διά την ένωσιν της Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα.

Ο ελληνικός λαός, βαθύτατα πεπεισμένος ότι ο Πανάγαθος θεός, ο οποίος του επεδάψιλευσε πάντοτε την ανεκτίμητον ευλογίαν Του κατά τους μακρούς αιώνας του δυσχερούς αλλά πάντοτε ευλαβούς ιστορικού βίου του, θα εισακούση την δικαίαν αυτήν ευχήν του διαδηλώνει:

**1ον.** Οι νόμοι θείοι και ανθρώπινοι ανταποκρινόμενοι προ τας παραιτήσεις της φύσεως και του δικαίου καθιστούν την μεγαλόνησον αυτήν της Ανατολικής Μεσογείου τμήμα αναπόσπαστον του ελληνικού Έθνους από χιλιετιών ολοκλήρων.

**2ον).** Οτι ο πληθυσμός της νήσου, ελληνικός από των προϊστορικών ακόμη χρόνων, συνέβαλε σημαντικώς εις την δημιουργίαν του ελληνικού πολιτισμού και εις την προάσπισιν και ακρινοβολίαν της χριστιανικής πίστεως, διετήρησεν αμείωτα παρά τας παντοειδείς ξενικάς επιδρομάς και ταλαιπωρίας και

πιέσεις, τα φυλετικά και εθνικά χαρακτηριστικά του, εκράτησε την όλην του ζωήν εντός των πλαισίων του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού και επέδειξεν εις αγώνας μακρών αιώνων την αφοσίωσιν του εις τα ιδανικά της ελληνικής ελευθερίας.

Λαμβάνων δε υπ' όψιν ότι ο κυπριακός λαός διετράνωσε διά του ειρηνικού αλλά και επιβλητικού του δημοψηφίσματος της 15ης Ιανουαρίου 1950, την ακλόνητον του απόφασιν όπως επιμένη εις την ικανοποίησιν του προαινίου πόθου του διά την ένωσιν με τη μητέρα Ελλάδα, ο ελληνικός λαός ψηφίζει:

α). Υιοθετεί το δημοψήφισμα του αδελφού κυπριακού λαού, ως εάν ήτο ιδική του ελευθέρ και αβίαστος εκδήλωσις και διακηρύττει ότι εάν οι Κύπριοι αδελφοί ζητούν την ένωσιν ως την μόνην δυνατήν λύσιν του ζητήματος των, και οι ελεύθεροι Έλληνες ζητούν την απόδοσιν της θυγατρός Κύπρου με την μητέρα Ελλάδα ως ένα δικαίωμα το οποίον κανείς δεν δύναται να της αρνηθή.

β). Διακηρύττει ότι η απελευθέρωσις της Κύπρου, ως και της Β. Ηπείρου, δεν είναι ζήτημα αφορών μόνον τους Έλληνας των περιοχών αυτών, αλλ' ολόκληρον τον ελληνικόν λαόν, διά τον οποίον αποτελεί ιερόν καθήκον η ολοκλήρωσις της απελευθέρωσεως και η κατοχύρωσις της ανεξαρτησίας ολοκλήρου του ελληνισμού, δι' ο και ποιείται έκκλησιν προς ολόκληρον το πεπολιτισμένον κόσμον, ιδιαιτέρως δε προς τον μεγάλθυμον αγγλικόν λαόν, όπως θελήση να εκτιμήση τους κοινούς υπέρ της ελευθερίας αγώνας και κατανοήση πόσον βαθύτατα θίγονται αι πλέον ευαίσθητοι χορδαί της ελληνικής ψυχής και την τύχη των υποδούλων αδελφών.

γ). Εκφράσει την θερμήν ευχήν, όπως υπό την έννοιαν ταύτην η υπευθύνως χειριζομένη τας τύχας του Έθνους ελληνική κυβέρνησις παραμερίζουσα πάσαν τυχόν διπλωματικήν επιφύλαξιν, αναλάβη εις χείρας το κυπριακόν ζήτημα ως υπόθεσιν των απανταχού Ελλήνων και το θέση ευθαρσώς ενώπιον της φίλης και προστάτιδος Δυνάμεως ουχί ως ενέργειαν εχθρικήν, αλλ' ως προσπάθειαν κατοχυρώσεως των

πατροπαραδότων δεσμών φιλίας απειλουμένων από την γνωστή εκμετάλλευσιν κοινών εχθρών.

γ). Αξιοί από τους αντιπροσώπους του ελληνικού λαού εν τω ελληνικώ Κοινοβουλίω, όπως εν περιπτώσει εμμονή της Κυβερνήσεως εις την επιφυλακτικήν της στάσιν, αναλάβουν ευθαρσώς την υποστήριξιν του κυπριακού ζητήματος ενώπιον του αγγλικού Κοινοβουλίου και της αγγλικής κοινής γνώμης και εν ανάγκη ενώπιον της διεθνούς τοιαύτης.

ε). Αναθέτει εις την πανελληνίον επιτροπήν απελευθερώσεως της Κύπρου με την Ορθόδοξον εκκλησίαν επικεφαλής όπως εν συνεργασία μετά της πρεσβείας της Κύπρου παρακολουθήση αγρύπνως την πορείαν του ζητήματος και εν περιπτώσει κινδύνου αποτελεσματώσεως αναλάβη υπευθύνως τον χειρισμόν της υποθέσεως, προβαίνουσα εις πάσαν ενέργειαν, την οποίαν θα κρίνη αναγκαίαν διά την ικανοποίησιν του φλογερού πόθου των υποδούλων αδελφών, ο οποίος αποτελεί και πόθον αλλά και καθήκον του ελληνικού λαού. Η εκτελεστική επιτροπή της Πανελληνίου Επιτροπής Ενώσεως της Κύπρου. Υπό την προεδρίαν του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Σπυρίδωνος, θα επιδώση το παρόν ψήφισμα εις την Α.Μ. τον βασιλέα, την Κυβέρνησιν και το προεδρείον της Βουλής των Ελλήνων εις τους εκπροσώπους της Κυβερνήσεως και του Κοινοβουλίου της Μ. Βρετανίας και των Κυβερνήσεων εις την ελευθερίαν και αγωνίζονται δι' αυτήν και τους εκπροσώπους των άλλων εκκλησιών του κόσμου".

Ταυτόχρονα με τη λήξη του πανηγυρικού συλλαλητηρίου ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών επισκέφθηκε τον Πλαστήρα και τους πρεσβευτές των Ηνωμένων Πολιτειών και της Αγγλίας στην Αθήνα στους οποίους επέδωσε αντίγραφο του ψηφίσματος του Συλλαλητηρίου.

Η ανταπόκριση της Ελληνικής Βουλής ήταν άμεση και συγκινητική. Λίγες μέρες μετά τη λήψη του ψηφίσματος του Συλλαλητηρίου ο Πρόεδρος της Βουλής Δ. Γόντικας με επιστολή του στους Αγγλους βουλευτές (26.7.1950) τους καλούσε να εγείρουν τη φωνή τους υπέρ

της Ενωσης της Κύπρου με την Ελλάδα.

Αφού τους ενημέρωνε για τη συζήτηση που είχε γίνει στη Βουλή ο Γόντικας εξέφραζε τη πεποίθηση των Ελλήνων Βουλευτών ότι τα μέλη του βρετανικού Κοινοβουλίου θα επιτελέσουν μια πράξη δικαιοσύνης αν εγείρουν τη φωνή τους υπέρ της Ενωσης της Κύπρου με την Ελλάδα.

Ανέφερε ο Γόντικας στην επιστολή του:

"Οι Έλληνες της Κύπρου, υπερβαίνοντας τα 4/5 του συνολικού πληθυσμού της Νήσου εξέφρασαν προσφάτως διά δημοψηφίσματος την μακράιωνα θέλησιν των διά την Ένωσιν της Κύπρου μετά της Ελλάδος. Το αποτέλεσμα της ψήφου ταύτης ανεκοινώθη εις την χώραν μας, παρ' αντιπροσωπείας αποσταλείσης επί τω σκοπώ τούτω εκ Κύπρου. Η εν λόγω αντιπροσωπεία υποστηριζομένη παρά της ελληνικής κοινής γνώμης εζήτησεν από την νεολληνικήν Βουλήν να υιοθετήση το αίτημα της.

Εις το τέλος της επακολουθησάσης συζητήσεως η Βουλή εψήφισε πρότασιν αναθέτουσαν εις εμέ να Σας καταστήσω κοινωνούς των απόψεων της ως έπεται: Οι Έλληνες βουλευταί που εκπροσωπούν όλας τας αποχρώσεις της Ελληνικής κοινής γνώμης ποιούντες ομοφώνως έκκλησιν προς τους Βρεττανούς συναδέλφους των και αιτούνται όπως η Κύπρος μη αποστερηθή εκείνου το οποίον εχορηγήθη εις τόσους άλλους υπό βρετανικήν διοίκησιν πατροπαράδοτον Βρετανικόν αίσθημα δικαίου θα τύχη καταξιώσεως εις την περίπτωσιν της Κύπρου. Είναι δε πεπεισμένοι ότι εάν τα μέλη του Βρετανικού Κοινοβουλίου εγείρουν την φωνήν των υπέρ της ενώσεως της Κύπρου μετά της Ελλάδος θα επιτελέσουν μίαν πράξιν δικαιοσύνης διαφυλάττοντες ούτω τα κοινά συμφέροντα των δύο χωρών μας, οι Αγγλοι βουλευταί θα ισχυροποιήσουν συγχρόνως τους αιωνίους δεσμούς φιλίας οίτινες υφίστανται μεταξύ αυτών.

Σας παρακαλώ να διαβιβάσητε τα ανωτέρω εις τα αξιότιμα μέλη της Βουλής εν τη πεποιθήσει ότι το ιερόν τούτο πανελλήνιον αίτημα θα τύχη της δεούσης ανταποκρίσεως".

Το συλλαλητήριο αποτελούσε την τελευταία

εκδήλωση υπέρ του αγώνα των Ελλήνων Κυπρίων. Στις **29**  
η Πρεσβεία αναχώρησε για το Λονδίνο Μέσω Μασσαλίας  
με το πλοίο "Κορινθία".